

Bibliografie

1. Peterman, F., Peterman, U., Program terapeutic pentru copiii agresivi, Editura RTS, Cluj – Napoca, 2006.
2. Marian, C., Agresivitatea în școală, Cluj-Napoca, 2011.
3. Ranschburg, I., Frică, supărare, agresivitate, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1995.
4. Șoitu, L., Hăvărneanu, C., Agresivitatea în școală, Ed. Universitarie, Iași, 2001.
5. Olweus, D., Bullying at school: Prevalence estimation, a useful evaluation design, and a new national initiative in Norway. Association for Child Psychology and Psychiatry Occasional Papers, 2004, N. 23, pp. 5-17.

PROBLEMA DEFINIRII COMPETENȚELOR ANTREPRENORIALE ALE STUDENȚILOR PSIHOLOGI

*JELESCU Petru, dr. hab., prof. univ.,
ELPUJAN Olga, doctorandă*

Summary

The education of entrepreneurship is a dimension that practically was not taken into account at any of the levels of education, including the higher one. Through the research that we would like to realize we intend to demonstrate the necessity of this initiative and how entrepreneurial skills developed at students and psychologists would facilitate their efforts to find a job.

La etapa actuală noțiunile *competență* și *antreprenoriat* sunt tratate în știință tot mai frecvent, ele fiind în vizorul investigațiilor teoretice și empirice. În literatura psihologică autohtonă și din străinătate putem constata că cercetătorii descriu noțiunea de *competențe* din multiple unghiuri de vedere: din perspectiva activității de muncă, a activității profesionale, ca produs al activității de învățare, ca însușiri individuale ale personalității etc. Generalizând aceste aspecte, noi am formulat următoarea definiție de lucru: *competența este o formațiune flexibilă a personalității, constituită din cunoștințe, deprinderi, aptitudini, atitudini și valori care generează comportamente noi, materializate calitativ în anumite activități ce corespund unor standarde.*

Printre primii care a utilizat noțiunea de *antreprenoriat* ca domeniu ce dă naștere la profit a fost economistul francez-irlandez Richard Cantillon (1680-1734) [apud 5, p. 3]. De la el încoace, antreprenoriatul este raportat la *asumarea riscului*. Jean-Baptiste Say (1803) a asociat antreprenorul cu noțiunea de *inovare* [apud 6, p. 13]. În opinia lui Jacques Fillion (1991), antreprenorul este „un individ care concepe și dezvoltă viziuni” [ibidem, p.14]. Făcând o sinteză a celor relatate, **vom defini antreprenoriatul ca activitate de identificare și valorificare a unor oportunități economice și sociale, care se derulează în diferite medii și unități de afaceri ce cauzează schimbări în sistemul dat prin inovări realizate de persoanele care valorifică aceste oportunități, creând valori atât pentru indivizi, cât și pentru societate** [4]. Spre deosebire de antreprenoriat, *antreprenorul este persoana care practică antreprenoriatul, care, pe baza unor clauze și condiții contractuale, se obligă să presteze în favoarea altei persoane și/sau organizații, diverse lucrări în schimbul unei recompense dinainte stabilite și care adoptă un comportament activ, novator, care acceptă deliberat riscuri financiare pentru a dezvolta proiecte noi.*

Ce sunt *competențele antreprenoriale*? Structura acestor competențe a fost relevată de către D. McClelland (1961) [apud 7, p. 21], de cercetările cross-culturale finanțate de Agenția pentru dezvoltare internațională SUA (USAID) [10, p. 224-226], de B. C. Потаев [9, p. 21-22], Л. А. Трысова [11, p. 3], В. С. Морозова [8, pp. 202, 203], de Comisia Europeană [apud 2, p. 13] ș.a. În particular, în raportul Comisiei Europene „*Educație și formare profesională 2010*” este prezentată următoarea structură a competențelor antreprenoriale: „*Competențele antreprenoriale au o componentă pasivă și una activă: tendința individului de a introduce schimbări, precum și abilitatea de a accepta și a susține inovația condiționată de factori exteriori, acceptarea schimbării, asumarea*

răspunderii pentru acțiunile proprii pozitive sau negative, ducerea la bun sfârșit a ceea ce a fost început, stabilirea obiectivelor și realizarea lor, motivarea pentru a reuși, aprecierea exprimării creative a ideilor, gândurilor, sentimentelor și opiniilor manifestate printr-o varietate de mijloace de comunicare, incluzând muzica, literatura, artele, sportul ” [3, p. 57].

Cadrul general EuroPsy descrie modelul de competențe, pe care ar trebui să le aibă psihologii specializați în *psihologia muncii și organizațională* și care se constituie din [apud 2, p. 6-8]:

1. *competențe primare* (profesionale) relaționate direct cu contextul profesiei de psiholog: specificarea scopurilor; evaluarea psihologică/evaluare; dezvoltare/design; intervenție/implementare; evaluarea sistemelor; informare/comunicare;

2. *competențe secundare* (de activare), care permit specialistului psiholog să ofere serviciile sale în mod eficient, printre care se regăsesc și unele competențe asociate antreprenoriatului: *strategie profesională, cercetare și dezvoltare, marketing, vânzări, managementul clienților, asigurarea calității.*

Astfel, conform EuroPsy, competențele primare sunt tipice numai profesiei de psiholog, iar competențele secundare sunt comune și altor profesii.

Deoarece în literatura de specialitate nu există o definiție unică și definitivă a competențelor antreprenoriale ale psihologului, noi am formulat următoarea definiție de lucru a acestora: *competențele antreprenoriale ale psihologului reprezintă o formațiune flexibilă complexă a personalității acestuia, în permanentă dezvoltare și schimbare, constituită din cunoștințe, deprinderi, aptitudini și atitudini, anumite valori personale și profesionale care măresc în mod semnificativ capacitatea lui de inserție profesională, de planificare a carierei, de atingere a*

rezultatelor eficiente în activitatea propusă și care facilitează transformarea ideilor profesionale în acțiuni practice profitabile.

Luând în calcul structura generală a competențelor antreprenoriale indicată de Comisia Europeană, dar și altele, propunem următorul *model generalizat* al competențelor antreprenoriale ale studenților psihologi:

- ***cunoștințe:*** identificarea oportunităților și provocărilor profesionale și/sau de afaceri; cunoașterea modului în care locul de muncă devine o pârgie benefică; conștientizarea poziției etice a întreprinderii; controlul interior; formare și educație;

- ***deprinderi:*** de a selecta strategia adecvată pentru a gestiona problemele profesionale existente; de a analiza propria situație profesională și propriile competențe de bază; deprinderi de comunicare, interpretare, cercetare, evaluare, etc.;

- ***aptitudini:*** conceperea și administrarea afacerii proprii; dezvoltarea serviciilor noi pentru clienți; stabilirea și menținerea relațiilor cu clienții; leadership; stabilirea și menținerea unui sistem de asigurare a calității serviciilor sale; evaluarea și asumarea riscurilor profesionale; capacitatea de a gândi critic; viziuni personale; capacitatea de a lua decizii prompte; capacitatea de a reprezenta și a negocia eficient; capacitatea de a lucra individual și în echipă; capacitatea de a gestiona un proiect anticipativ;

- ***atitudini:*** disponibilitatea de a avea inițiativă; disponibilitatea de a fi independent și inovator în domeniul profesional; motivația și hotărârea de a realiza obiectivele profesionale propuse; motivația pentru succes; conștientizarea aspectelor etice ale activității antreprenoriale; activitate intensă și dedicare, pasiune, dorința de a fi cel mai bun și de a obține performanță; responsabilitate și vigilență; curaj și perseverență; moralitate și integritate;

În viziunea noastră, toate componentele competențelor antreprenoriale ale studenților psihologi se condiționează reciproc, formează un tot unic și constituie un sistem dinamic/flexibil concentric în spirală, adică în dezvoltare și perfectare continuă la noi niveluri.

În general, însă, vom menționa că „nu există cerințe educaționale formale rigide de calificare, care pot fi declarate pentru a deveni un om de afaceri” [1].

Bibliografie

1. Businessperson. From Wikipedia, the free encyclopedia. <https://en.wikipedia.org/wiki/Businessperson#History> (vizitat 21. 03. 2016).
2. Dima, Doru, Vîrgă, Delia, Iliescu, Dragoș. Competențele psihologului specializat în psihologia muncii, organizațională și transporturi din România http://www.copsi.ro/COLEGIU/COMISII/comisia_muncii/DOCUMENTE/2011/Competentele_psihologului_2011.pdf (vizitat 23.03.2016).
<http://www.antreprenoriatul.ro/index.php/descriere/76-definirea-antreprenoriatului-si-a-antreprenorului> (vizitat 21. 03. 2016).
3. Implementation of „Education and training 2010., Work programme. Working group „Basic skills, entrepreneurship and foreign languages., Progress report, november 2003 (viziat 20. 03. 2016).
4. Manolea, Gheorghe, Definirea antreprenoriatului și a antreprenorului, în: Antreprenoriatul, 2011.
<http://www.antreprenoriatul.ro/index.php/descriere/76-definirea-antreprenoriatului-si-a-antreprenorului> (vizitat 23. 03. 2016).
5. Mârza, Bogdan, Stoica, Eduard, Șerbu, Răzvan, Todericiu, Ramona, Bazele antreprenoriatului. Curs. Proiect „Promovarea antreprenoriatului în mediul universitar,, on-line <http://www.romania-startup.ro/piro/wp-content/uploads/2015/04/BAZELE-antreprenoriatului.pdf> (vizitat 17.03.2016).
6. Șerban, Andreia, Chicioeanu, Mihai, Hainagiu, Simona. Cultura antreprenorială. Suport de curs. <http://37.128.225.78/attachments/article/173/modul%201.pdf> (vizitat 18.01. 2016).
7. Șoim, Horațiu, Antreprenoriatul: concepte, culturi, metode și tehnici. Proiect finanțat din POSDRU, 2011. On-line: <http://www.ccisalaj.ro/proj/modul3.pdf> (vizitat 30. 11. 2015).
8. Морозова, В. С., Понятие и структура предпринимательской компетентности менеджера, Ярославский педагогический вестник, 2012, nr. 2, Том II, стр. 109-204,

9. Потаев, В. С., Организация предпринимательской деятельности: курс лекций, Изд-во БГСХА им. В. Р. Филиппова, Улан-Удэ, 2009 on – line http://elib.bgsha.ru/text/2009/pvs2009_02.pdf (vizitat 22. 01. 2016).
10. Спенсер-мл., Лайл, М. и Спенсер, Сайн М., Компетенции на работе. Пер. с англ. НИРО, 2005.
11. Трусова, Л. А., Особенности формирования предпринимательских компетенций школьников в условиях социального партнерства. On – line <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=5757> (vizitat 04. 03. 2016).

DEFINIȚII OPERAȚIONALE ȘI ACCEPȚIUNI ALE VIOLENȚEI ÎN FAMILIE

*LOSÎI Elena, dr., conf.univ.,
MERLUȘCĂ – CRĂȘMARU Ana Maria*

Summary

This work proposes a careful analysis of violence in all human relationships! In particular, it aims a comprehensive approach of domestic violence, of aggressiveness manifested in the family and it is also trying to offer a prediction of the different statuses and roles of victims. This work represents a warning shot in connection to all forms of abuse manifested in contemporary society wich are becoming accepted as a "way of living"!

Istoria vieții familiilor se caracterizează atât prin continuitate, cât și prin discontinuitate – prin conectarea generațională – iar schimbarea tinde să fie mai degrabă graduală decât dramatică. Mihăilescu sesizează că familiile din societățile contemporane au suportat în ultimele decenii transformări profunde, atât de importante, încât și termenul de „familie” a devenit tot mai ambiguu, el tinzând să acopere astăzi realități diferite de cele caracteristice generațiilor precedente. Dinamismul structurii și funcțiilor familiei poate părea multora surprinzător. Opinia curentă, preluată și în discursul politic și științific, afirmă că familia este cea mai fidelă păstrătoare a tradițiilor, a valorilor naționale. Contrar acestor opinii,